

JEDAN GRAD, JEDNA BORBA

Piše ko zna, smije i umije; izlazi kad treba i mora; štampa se u kućnoj radinosti.

BiH: UMJESTO PRIVREDE - POSLOVANJE!

Sretan 1. maj

Privreda - za koga?

Privreda može obezbijediti puno više od golog opstanka pojedinaca koji žive na prostoru neke države.

Privreda može obezbijediti razvoj pojedinca i društva, materijalno i kulturno napredovanje zajednice. Takva privreda privređuje na temelju društveno-ekonomskog rezona a ne profita kapitaliste.

Privreda koju je tranzicija donijela Bosni i Hercegovini donosi stagniranje pojedinaca i nazadovanje društva, bogaćenje šačice biznismena i njihovih političkih zaštitnika.

Takva privreda posluje za račun manjine bogatih.

Umjesto privrednih sajmova, danas nas okupljaju na vašare preduzetnika i preduzetništva
Preduzetnici su poslovni ljudi, mahom muškarci i mahom stranački dobro uvezani. Njih vole i stranački sindikati. Govore puno o svojoj uspješnosti i svom radu. Rijetko spominju da je društvo za njih školovalo njihove radnike i radnice, gradilo ceste i željeznice, vodovode i elektrane.

Žale se da država 'otima'. Ne pričaju šta se oni rade s viškom kad radnici koji proizvedu kamion stolova - kući odnesu platu od koje ne mogu kupiti niti jedan sto koji su napravili.

Poduzetnici su uglednici - oni uredno podrže svaku humanitarnu akciju, samo gledaju da izbjegnu porez i plaćanje doprinosa. Smetaju im ipak doprinosi, koje zovu 'nameti', a od od kojih se zbrinjavaju djeca i stari, od kojih se štiti životna sredina bez koje nema ni njihovih uspješnih biznisa, od kojih se liječe njihovi radnici a i oni sami.

Poduzetnici investiraju da bi se vratilo stostruko - na njihov račun. Oni ne vole kad država ubire porez, žale se da sirotinja parazitira na budžetu koji oni pune, ali vole da im država iz budžeta poklanja poticaje, oprašta dugove, garantuje profit.

Oni su poslodavci - oni nama 'daju' posao, a mi treba da zahvalno radimo 10-12 sati dnevno na minimalcu.

Šta je PRIVREDNI KOLEKTIV?

Privredni kolektiv obezbjeđuje opstanak i razvoj pojedinca i društva.

Privredni kolektiv se rukovodi interesima svog radništva i cijelog društva: zato ulaže ne samo u proizvodnju nego i u obrazovanje radništva, porodičnu i zdravstvenu zaštitu, stanovanje, javnu infrastrukturu, naučna istraživanja, kulturne aktivnosti.

Privredni kolektiv gradi ljudske odnose među svojim radnicima, podstiče njihovo udruživanje u radničke organizacije i učešće u upravljanju.

Privredni kolektiv vodi računa o životnoj sredini - jer prihvata da neograničeno eksploataisanje prirode vodi privredu u neodrživost, a društvo u propast.

Privredni kolektiv poreze plaća kao svoju obavezu i dug društvu.

USPJEŠAN PRIVREDNI KOLEKTIV GRADI ČOVJEKA I DRUŠTVO

Šta je BIZNIS?

Biznis obezbjeđuje zaradu jednog privatnika ili užeg kruga privatnika.

Biznis se kroji prema interesu vlasnika biznisa ili grupe njih. Biznis investira samo u biznis za račun vlasnika, a ulaganje u društvo smatra obavezom države iako parazitira na radu i postignućima mnogobrojnih generacija društva. Za biznis su radnici - potrošna roba. Biznisom upravlja vlasnik u svoje ime i za svoj račun.

Biznis životnu sredinu i prirodne resurse tretira kao izvor profita.

Biznis porez i doprinose smatra nametima - jer umanjuju zaradu biznismena, i izbjegava ih na sve načine. Svako davanje je samo gesta dobre volje biznismena. To nije društveno odgovorno poslovanje - to je milostinja.

USPJEŠAN BIZNIS = BIZNISMEN SE BOGATI

Umjesto smotri koje slave dostojanstven rad i snažno radništvo, danas nas privode na sajmove karijera

Na sajmovima karijera poslovni ljudi biraju dobre radnike i radnice.

Pitaju ih hoće li izvršavati sve zadatke bez pogovora. Baš sve. Objašnjavaju da nije sramota da inženjerka kuha kafu šefu i pere šolje i tako svaki dan. Pitaju ih jesu bolešljivi i imaju li male djece i misle li uskoro zatrudniti.

Pitaju ih znaju li dva dana nakon diplomiranja voditi računovodstvene knjige njihovog biznisa i žale se da su mladi diplomci 'teoretičari' jer ih je država školovala 16 godina a oni sad moraju da ih obučavaju još cijela 3 mjeseca. Pa traže od države da im plati i ta tri mjeseca staža.

Pitaju radnike da li su spremni raditi prekovremeno i kad nije baš sve plaćeno. Pitaju ih da volontiraju za dobro biznisa. Uvjeravaju ih da je moralno raditi pregalački i ne biti plaćen ili biti malo plaćen za to iako od toga koristi ima samo gazda.

Uvjeravaju ih da je logično da su plodovi rada radnice - vlasništvo vlasnika firme, a svi troškovi života - stanovanje, zdravstvo, školovanje, kultura - isključiva odgovornost same radnice.

Šta je RADNO MJESTO?

Radno mjesto je mjesto udruživanja rada radi proizvodnje dobara.

Radno mjesto je mjesto učestvovanja u izgradnji sebe kao radnice i društva u cjelini.

Radno mjesto omogućava razvoj radnice, njene porodice i cijelog društva - kroz obrazovanje, izgradnju stanova, poboljšanje zdravstvene i socijalne zaštite, ulaganja u kulturu.

Radno mjesto obezbjeđuje stabilnost i znači brigu za radnika kao čovjeka.

Radno mjesto podrazumijeva učešće radništva u planiranju radnih zadataka, strategije i vizije preduzeća.

Radno mjesto je mjesto organizacije borbe za radnička prava, jednakost i slobodu u cijelom društvu.

Radno mjesto gradi dostojanstvene i solidarne odnose.

Radno mjesto čovjeku ne otima ni rad ni plodove rada ni humane odnose s ljudima.

Šta je POSAO?

Posao je mjesto najamnog rada za preživljavanje.

Posao zahtijeva čovjeka kao gotov proizvod i ne ulaže u njegov razvoj, nego to prepušta njemu samom.

Posao omogućava bogaćenje vlasnika biznisa na neplaćenom radu.

Posao je uvijek neizvjestan - zavisi od profita vlasnika biznisa, kretanja na tržištu, volje menadžera a svaki je uposlenik - potrošna i zamjenjiva roba.

Posao podrazumijeva slušanje naredbi poslodavca i odlučivanje samo na nivou menadžmenta.

Na poslu se zahtijeva pokornost radnika i onemogućava radničku borbu za svoja prava. Na poslu se čovjekov rad tretira kao roba, čovjek - kao roba, a ljudski odnosi zasnivaju se na konkurenciji i borbi za opstanak.

Zaposlenik se otuđuje i od onoga što radi i od ljudi s kojima radi a od vrijednosti koje proizvede - dobije minimalno, tek toliko da i sutra može doći na posao.

Zašto nikada ništa o ovome ne čujemo?

! Vlasti i mediji ne dopuštaju ni pomisao da privreda za profit manjine ima alternativu.

! Podržavaju ih kojekakvi strani mentori poput Svjetske banke, Evropske unije i Međunarodnog monetarnog fonda iz vlastitih ekonomskih interesa.

! Stranačka ljevica i stranački sindikati ne usuđuju se poredak dovesti u pitanje, što zbog vlastite koristi od njega, što zbog nedostatka vizije i straha od negativnog publiciteta.